PRZEGLĄD RUSYCYSTYCZNY
2010, nr 1 (129)

Adam Jaskólski
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

PRESUPOZYCJA JAKO MECHANIZM PERSWAZJI W ROSYJSKIM DYSKURSIE POLITYCZNYM Z LAT 1995–2009

Perswazją językową nazywamy takie działanie werbalne nadawcy, które jest zorientowane na zmianę stanu mentalnego, postawy odbiorcy lub pobudzenie go do pożądanego przez nadawcę działania (Laskowska: 2004, 46).

Celem niniejszej pracy jest prezentacja presupozycji jako narzędzia perswazji w dyskursie politycznym. Chcę pokazać, dlaczego presupozycja jest lub może być niezwykle poręcznym i bardzo skutecznym chwytem perswazyjnym.

Za materiał empiryczny posłużyły wypowiedzi rosyjskich polityków z lat 1995–2009.

Skupiłem swoją uwagę na tych typach presupozycji, które najczęściej i najbardziej regularnie występują w wypowiedziach rosyjskich polityków. Przy wyborze materiału empirycznego wziąłem również pod uwagę specyfikę relacji w rosyjskiej polityce. Jak się okazuje, co dość oczywiste, istnieją pewne różnice w występowaniu typów presupozycji w zależności od tego, kto mówi. Istotny okaże się tu przede wszystkim podział sceny politycznej na rządzących i ugrupowania nieposiadające władzy.

* * *

W logice mianem presupozycji danego zdania określa się takie zdanie, które musi być prawdziwe, aby danemu zdaniu można było przypisać wartość logiczną (Frege: 1892).W językoznawstwie teoretycznym presupozycja to natomiast „informacja przekazywana przez części zdań poza asercją" (Grzegorczykowa: 1990, 166). Presupozycje „charakteryzują się tym, że znajdując się poza asercją, nie podlegają negacji, a więc zachowują się niezależnie od tego, czy zdanie ma postać twierdzącą, czy przeczącą" (Grzegorczykowa: 1990, 166). W innym ujęciu (Apresjan: 1980, 46) pre-

supozycje to „warunki, które powinny być spełnione, żeby zdanie mogło funkcjonować jako pytanie, rozkaz, twierdzenie. Pod wpływem przeczenia zmienia się tylko znaczenie wypowiedzi, a nie jego presupozycje". Jednak najbardziej trafnie, moim zdaniem, termin „presupozycja" wyjaśnia Andrzej Bogusławski (1978:7), który traktuje ją jako niezbędny warunek, tj. taki stan rzeczy, bez którego nie może być innego stanu rzeczy. Zatem presupozycja to warunek konieczny — taki, który musi być spełniony, aby zaistniał dany stan rzeczy. Presupozycja to stan rzeczy A, który bezpośrednio poprzedza stan rzeczy B jako niezbędny warunek jego zaistnienia. Na przykład presupozycją, czyli takim koniecznym warunkiem, pojęcia 'ktoś traci coś' jest taki stan rzeczy, w którym 'ten ktoś to coś posiada'. Nie można bowiem tracić czegoś, czego się nie posiada, czy, patrząc na to z innej strony, coś nie może zostać stracone przez kogoś, kto tego czegoś nie posiada.

Spoglądając na zagadnienie presupozycji z punktu widzenia komunikacji, możemy określić ją jako informację założoną, która na mocy konwencji językowej jest przyjmowana jako prawdziwa przez wszystkich uczestników wymiany komunikacyjnej (Awdiejew: 1994, 50–52). Jest to wstępny i niedyskusyjny, tzn. podzielany zarówno przez nadawcę, jak i adresata, warunek porozumienia, leżący u podstaw komunikacji, tkwiący we wspólnej — nadawcy i odbiorcy — wiedzy o świecie. Jak zauważa Awdiejew (2004: 77), z racji niemożności strukturalnego zanegowania takiej informacji nadawca narzuca ją odbiorcy jako prawdziwą. Używając w języku wyrażenia, reprezentującego pojęcie *tracenia* zakładamy, że prawdziwy jest poprzedzający to *tracenie* stan rzeczy 'ktoś posiada coś', co oczywiście wcale nie musi być prawdą, bo to tylko wyrażenie językowe. W przeciwieństwie do obiektywnej (pozajęzykowej) rzeczywistości, gdzie stan rzeczy 'ktoś traci coś' musi być poprzedzony stanem rzeczy 'ten ktoś to coś posiada', w języku przy użyciu wyrażenia reprezentującego stan rzeczy B, nie musimy poprzedzać go wyrażeniem językowym, reprezentującym stan rzeczy A. To stwarza możliwość przekazywania informacji niekoniecznie prawdziwych, często fałszywych lub co najmniej niepewnych. Na przykład użycie w zdaniu czasownika 'zbiec' sprawia, że odbiorca podświadomie zakłada, iż w czasie bezpośrednio poprzedzającym ucieczkę podmiot tej czynności był środkami przymusu przetrzymywany w jakimś miejscu. Presupozycja może więc służyć do tego, aby odbiorca podświadomie założył, że pewne zdarzenia i byty są prawdziwe.

Być może dlatego presupozycja jest bardzo poręcznym chwytem perswazyjnym, stosowanym czy występującym często w wypowiedziach dyskursu politycznego. Jadwiga Puzynina (1984: 73) zauważa, że presupozycje „odgrywają szczytną rolę w pełnieniu przez tekst funkcji perswazyjnej, są łatwo przyswajane przez odbiorców w sposób nie w pełni świadomy,

jako że podawane im są w formie oczywistych założeń tekstu, założeń wspólnych dla nadawcy i odbiorcy — co wcale nie zawsze pokrywa się z rzeczywistością".

Oczywiście, nie twierdzę, że w przytoczonych niżej wypowiedziach nadawca w sposób niejawny, tj. w presupozycjach, przekazuje tylko informacje fałszywe, ale da się zauważyć, że najczęściej są to informacje, których prawdziwość jest bardzo wątpliwa, trudna do ustalenia, w zasadzie zależy od punktu widzenia z racji tego, że rzeczywistość polityczna jest bardzo specyficzna i większość pojęć jest bardzo nieostra. Nadawca chciałby, aby te informacje były prawdziwe, ale jeszcze bardziej zależy mu na tym, aby odbiorca postrzegał je jako prawdziwe. Jednokierunkowy, najczęściej niedialogowy charakter masowej komunikacji politycznej oraz fakt, że jest to komunikacja pośrednia, tzn. interlokutorzy nie mają ze sobą bezpośredniego kontaktu, sprzyja temu, że nawet jeśli odbiorca dostrzeże jakąś sprzeczność czy próbę zafałszowania rzeczywistości, to nie bardzo może on zgłosić nadawcy swoje obiekcje, bo nie jest w stanie zatrzymać procesu przekazu.

I. PRESUPOZYCJE LEKSYKALNE

Są to „treści wypowiedzi, wnoszone do nich przez znaczenia użytych w niej wyrazów, a właściwie przez te części znaczeń, które znajdują się poza płaszczyzną orzekania, które nie są objęte działaniem negacji" (Grzegorczykowa: 1987, 25–33).

Zdaje się, że w wypowiedziach polityków największy potencjał perswazyjny posiadają presupozycje dotyczące teraźniejszych stanów rzeczy, spotykane w wypowiedziach odnoszących się do przyszłości, kiedy autor mówi o przyszłych, postulowanych stanach rzeczy. Tego typu wypowiedzi bardzo często występują w kampaniach przedwyborczych. Będą to więc przede wszystkim obietnice, groźby, ostrzeżenia, wszelkie wypowiedzi dyrektywne. Właśnie tego typu sformułowania głównie brałem pod uwagę. Przedstawię zatem typologię jednostek leksykalnych, które w rosyjskim dyskursie politycznym regularnie i najczęściej występują, realizując mechanizm perswazji. Przy analizie presupozycji leksykalnych uwzględniony został podział spektrum politycznego na podmiot rządzący oraz te, które są względem niego w opozycji.

1. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony stan rzeczy lub byt zaczyna istnieć, funkcjonować, występować, np. *X* ***начинается****, X* ***возникает****, B* ***начинает*** *X, B* ***строит*** *X, B* ***создаёт*** *X* ← X nie istnieje, nie trwa, nie ma go w danym miejscu.

W wypowiedziach podmiotu nierządzącego X oznacza byt lub stan rzeczy pozytywny, natomiast w wypowiedziach podmiotu rządzącego byt lub stan rzeczy negatywny[1]: N — X=P+, R — X=P-.

(1) N: Наша главная цель — **построить** свободную, сильную и гуманную Россию.

2. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżnionemu bytowi zaczyna przysługiwać dana właściwość, np. *A* ***начинает*** *делать X, A* ***становится*** *X-ом, B* ***делает*** *A-a X-ом* ← cecha lub właściwość X nie jest cechą lub właściwością A-a: N — X=P+, R — X=P-.

(2) N: В случае своего прихода в исполнительную власть мы берем на себя следующие обязательства: […] и в конечном счете **сделать** Россию страной, удобной и безопасной для жизни.

3. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony byt zaczyna znajdować się w danym miejscu, np. *A* ***входит*** *в X, A* ***попадает*** *в X, B* ***вводит*** *A-a в X* ← A nie znajduje się w X: N — X=P+, R — X=P-.

3) N: При правлении Яблока Россия **войдёт** в число экономически развитых стран мира.

4. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony stan rzeczy zaczyna nie istnieć, nie funkcjonować, nie trwać, np. *X* ***заканчивается****, X* ***прекращается****, X* ***проходит****, B* ***завершает*** *X, B* ***ликвидирует*** *X, B* ***кладёт конец*** *X-y* ← X istnieje, funkcjonuje, trwa: N — X=P-, R — X=P+.

(4) N: Если вы поддержите номер 7, ЛДПР, время неуверенности в завтрашнем дне **пройдёт**.

5. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżnionemu podmiotowi zaczyna nie przysługiwać dana właściwość, np. *A* ***прекращает*** *делать X, A* ***завязывет*** *делать X/ с X-ом* ← A-owi przysługuje właściwość X.

[1] Tam, gdzie jest to istotne, wyróżniłem, do jakiego obozu politycznego należy nadawca danej wypowiedzi: **R** — obóz rządzący, **N** — obóz nie-rządzący,
'←' — sąd zawarty w presupozycji,
P+ — czynność, cecha, stan rzeczy pozytywny zarówno dla nadawcy, jak i odbiorcy,
P- — czynność, cecha, stan rzeczy negatywny zarówno dla nadawcy, jak i odbiorcy.

(5) «**Прекратите** разворовывать государство»

6. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony byt przestaje znajdować się w danym miejscu, np. *A **вылезает** из X-a, A **выбирается** из X-a, B **выводит** A-a из X-a, B **вытаскивает** A-a из X-a* ← A znajduje się w X: N — X=P-.

(6) N: КПРФ — это единственная реальная оппозиционная сила, способная изменить курс страны, **вывести** её из тяжелого кризиса.

7. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony stan rzeczy lub byt nie przestaje istnieć i trwa w dalszym ciągu np. *X **продолжается**, B **продолжает** X* ← X trwa: R — X=P+, N — X=P-.

(7) R: Поэтому мы с президентом единой командой идем на выборы, чтобы **продолжить** курс успеха, исключить неприятные сюрпризы.

8. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony byt zaczyna istnieć ponownie lub powraca do dawnego stanu, np. *X **возрождается**, X **восстановляется**, B **возрождает** X, B **восстановляет** X* ← X nie istnieje lub nie występuje w normalnej postaci.

(8) N: Хотите, чтобы Россия **возродилась** — поддержите меня на выборах.

Leksemy z grupy 8. najczęściej występują w wypowiedziach tych podmiotów politycznych, które teraz władzy nie sprawują, ale kiedyś sprawowali (lub utożsamiają się z tymi, którzy kiedyś władzę sprawowali). Stan rzeczy nazwany przez argument to jakiś stan rzeczy pozytywny, który teraz nie istnieje, ale kiedyś, zapewne wtedy, kiedy nadawca sprawował władzę, istniał lub występował w normalnej (pozytywnej) postaci.

W wypowiedziach podmiotu rządzącego argument oznacza stan rzeczy negatywny.

9. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony podmiot zaczyna posiadać to, co nazywa argument X, np. *A **обретает** X, A **получает** X, A **возвращает себе** X, B **возвращает** A-y X* ← A nie posiada X-a: N — X=P+, R — X=P-.

(9) N: Мы хотим, чтобы Россия **вернула себе** статус сильного и стабильного государства.

(10) N: “Путин, **верни** Кузбассу честные выборы!”

10. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony podmiot przestaje posiadać to, co nazywa argument X, np. *A* ***теряет*** *X, A* ***лишается*** *X-a, B* ***лишает*** *A-a X-a, B* ***отнимает*** *y A-a X* ← A posiada X: R — X=P+.

(11) R: Эти горе-демократы хотят **лишить** нас чувства стабильности и уверенности в завтрашнем дне.

11. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony byt nie przestaje posiadać tego, co nazywa argument X, np. *A* ***сохраняет*** *X* ← A posiada X: R — X=P+, N — X=P-.

(12) R: Страна безусловно **сохранит** позиции одной из крупнейших экономик мира.

12. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony byt nie przestaje istnieć, funkcjonować, np. *X* ***остаётся****, X* ***сохраняется*** ← wyróżniony byt istnieje, trwa: R — X=P+, N — X=P-.

(13) R: В России в 2008 г. ***сохранится*** стабильная и устойчивая финансовая *политика*.

13. Leksemy czasownikowe, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że wyróżniony byt nie przestaje posiadać danej cechy, np. *A* ***остаётся*** *X-ом* ← A posiada cechę X: R — X=P+, N — X=P-.

(14) N: Голосуйте за СР, а то главные социальные проблемы **останутся** не решенными.

14. Leksemy, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że stan wyróżnionego bytu zmienia się w sposób nieciągły, tak, iż byt ów zaczyna posiadać daną cechę (tę, którą nazywa rdzeń predykatu), np. *A* ***оживает****, A* ***выздоравливает****, B* ***оживляет*** *A-a, B* ***оздоровляет*** *A-a* ← A nie posiada danej cechy (nazwanej przez rdzeń predykatu) i można mu przypisać cechę przeciwną danej.

(15) N:Если *правительство не* ***оздоровит*** *экономику*, *мы* просто превратимся в одно огромное кладбище.

15. Leksemy, których wspólnym elementem znaczeniowym jest to, że stan wyróżnionego bytu zmienia się w sposób nieciągły, tak, iż byt ów przestaje posiadać pewną cechę i zaczyna posiadać inną, nową cechę, np.

A ***превращается*** *в X, B* ***превращает*** *A-a в X, B* ***преобразовывает*** *A-a в X* ← A nie posiada cechy X: N — X=P+, R — X=P-.

(16) N: Мы **преобразуем** Россию в сильное, демократическое, социальное государство.

16. Leksemy (połączenia leksemów), które wskazują na to, że wyróżniona relacja P zachodzi nie pierwszy raz: ***опять*** *p,* ***вновь*** *p,* ***снова*** *p,* ***в очередной раз*** *p,* ***ещё раз*** *p* ← wyróżniona relacja wcześniej już zachodziła.

(17) Главное достоинство господина Кудрина в том, что он выбрался, даже не запылившись, из-под развалин экономики, **в очередной раз** обрушенной с его активным участием.

17. Leksemy, które wskazują na to, że wyróżniona relacja P nie przestaje istnieć: ***по-прежнему*** *p,* ***дальше*** *p* ← wyróżniona relacja P trwa.

(18) Мы будем **и дальше** укреплять экономические и правовые заградительные барьеры на пути неэффективного использования природных богатств России.

18. Leksem ***больше*** *nie-p* ← wyróżniona relacja P zachodziła wcześniej.

(19) Либеральным горе-пропагандистам **больше** не удастся обманывать граждан и передергивать факты, обвиняя КПРФ в том, будто наша партия зовет народ назад, в прошлое.

19. Leksem przymiotnikowy ***дальнейший*** *X* ← X istnieje, X trwa: R — X=P+, N — X=P-.

(20) R: «Задача Партии обеспечить **дальнейшее** развитие страны»

20. Leksemy (połączenia leksemów): ***очередной*** *X,* ***следующий*** *X,* ***ещё один*** *X* ← istnieją już takie elementy, które można odnieść do zbioru X.

(21) N:Антикризисный план — **очередной** обман нынешней власти.

21. Partykuła **ещё** + stopień wyższy przymiotnika lub przysłówka, które wskazują na to, że wyróżniona cecha przysługuje danemu bytowi: ещё более X ← dany byt posiada cechę X: R — X=P+, N — X=P-.

(22) R: В связи с этим считаю крайне важным, чтобы люди пришли на выборы. Дали свою оценку позитивным переменам, которые позволят нам сделать нашу страну **ещё более комфортной** для жизни.

22. Predykaty faktywne, które presuponują istnienie bytu, nazwanego przez dopełnienie bądź prawdziwość relacji, o której mówi zdanie składnikowe, np. czasowniki związane z wiedzą: *кто-л.* ***знает****, что p*; *кто-л.* ***осознаёт****, что p*; *кто-л.****отдаёт себе отчёт****, что p*; *кто-л.* ***узнаёт****, что p*; *кто-л.* ***помнит****, что p*; *кто-л.* ***учитывает****, что p* ← relacja p jest prawdziwa.

(23) Друзья, 2 декабря приходите и проголосуйте за демократические партии в стране, за любые. Только **помните**, что СПС - самая крупная и самая серьезная демократическая организация в стране.

W powyższej wypowiedzi obiekcje dotyczą tego, czy fakt P istnieje w świadomości danego podmiotu. Wiadomo natomiast, że P jest prawdziwe. Do tej grupy można również zaliczyć czasowniki perceptywne (traktowane niekiedy jako czasowniki wiedzy): *видеть*, *слыхать*.

II. PRESUPOZYCJE ZDANIOWE

Są to informacje wnoszone przez różne typy wypowiedzi, pozostające niejako w tle, w cieniu głównej intencji komunikatu, np. pytania uzupełniające, które presuponują istnienie stanu rzeczy, o którego jakiś fragment mówiący zapytuje (Grzegorczykowa: 1990, 167). Chodzi tu zarówno o pytania zwykłe, jak i zależne, które występują w zdaniach podrzędnie złożonych z zaimkami pytającymi (почему, зачем, кто, что, когда, где, куда itd.).

(24) На каком основании в кресле министра обороны сидит человек, который вчера торговал диванами и никогда не командовал даже взводом?

W powyższym zdaniu mimochodem, w cieniu głównej treści komunikatu dowiadujemy się, że ‘ministrem obrony jest człowiek...’. Na mocy kodu językowego trzeba przyjąć, że dany stan rzeczy zaistniał, nieznana jest tylko przyczyna zaistnienia tego stanu rzeczy.

III. TEMATYZACJA

Tematyzacja jest związana ze strukturą tematyczno-rematyczną zdania. Polega na umieszczeniu jakiegoś fragmentu treści poza płaszczyzną orzekania, poza zasięgiem negacji, poza rematem, czyli główną informacją przekazywaną przez zdanie, tzn. w części tematycznej zdania (Awdiejew: 2004, 77). Taki fragment treści (znajdujący się poza zasięgiem negacji) określa się mianem presupozycji logicznej (Frege) bądź egzystencjalnej

(Grzegorczykowa: 1990). W dyskursie politycznym często treści istotne, mające spory potencjał perswazyjny, są właśnie tematyzowane, czyli przekazywane jako informacja założona, pewna, podzielana przez wszystkich uczestników komunikacji.

(25) Дилетантизм и некомпетентность нынешней российской власти в сочетании с ее продажностью и безответственностью давно уже бьет все рекорды.

WNIOSKI

Presupozycja może być bardzo skutecznym narzędziem perswazji w dyskursie politycznym, ponieważ na mocy konwencji językowej zawarta w niej informacja jest przyjmowana jako prawdziwa zarówno przez nadawcę, jak i odbiorcę. Niemożność strukturalnego zanegowania takiej informacji sprawia, że odbiorca podświadomie zakłada, iż pewne byty i zdarzenia, o których mowa w presupozycjach, są prawdziwe. Jednokierunkowość i niedialogowość masowej komunikacji politycznej oraz niemożność zatrzymania procesu przekazu informacji przez odbiorcę sprzyjają temu, że odbiorca nawet wbrew woli musi przyjąć, że zawarte w presupozycjach informacje są prawdziwe.

W rosyjskim dyskursie politycznym treści perswazyjne najczęściej zawarte są w presupozycjach, wnoszonych do wypowiedzi przez jednostki leksykalne, które zawierają w swych definicjach element ‘zacząć P’ z jednej strony oraz jednostki leksykalne, zawierające w swych definicjach element ‘przestać P’ lub ‘zacząć nie-p’ z drugiej. Można tu włączyć także jednostki leksykalne, mające w definicji element ‘nie przestać p’ lub ‘trwać dalej’, predykaty faktywne oraz leksemy lub połączenia leksemów, wskazujące na powtarzalność wyróżnionej relacji oraz takie, które wskazują na zwiększającą się intensywność wyróżnionej cechy. W rosyjskim dyskursie politycznym treści perswazyjne często kodowane są również w presupozycjach zdaniowych oraz egzystencjalnych.

BIBLIOGRAFIA

J. D. Apresjan: *Semantyka leksykalna. Synonimiczne środki języka.* Wrocław: Ossolineum 1980.

A. Awdiejew: *Pragmatyczne podstawy interpretacji wypowiedzeń.* Kraków: UJ 1987.

A. Awdiejew: *Wartościowanie wymuszone a szacunek dla odbiorcy w dyskursie politycznym.* W: *Język a kultura.* Tom 11: *Język polityki a współczesna*

kultura polityczna. Red. J. Anusiewicz, B. Siciński. Wrocław: Wiedza o Kulturze 1994.
A. Awdiejew: *Systemowe środki perswazji*. W: *Manipulacja w języku*. Red. P. Krzyżanowski, P. Nowak. Lublin: UMCS 2004.
A. Bogusławski: *Presupozycja a negacja*. W: *Semantyka tekstu i języka*. Red. M.R. Mayenova. Wrocław: Ossolineum 1976.
A. Bogusławski: *Термин «пресуппозиция» и понятийный аппарат теории текста*. W: *Tekst. Język. Poetyka. Zbiór studiów*. Red. M.R. Mayenova. Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk: Ossolineum 1978.
G. Frege: *Über Sinn und Bedeutung*. W: *Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik*. (1892), (tłum. polskie w: *Logika i język*. Warszawa: PWN 1967).
R. Grzegorczykowa: *Presupozycje jako składnik znaczeń wyrazów*. W: *Od kodu do kodu*. Red. A. Weinsberg. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego 1987.
R. Grzegorczykowa: *Wprowadzenie do semantyki językoznawczej*. Warszawa: PWN 1990.
E. Laskowska: *Dyskurs parlamentarny w ujęciu komunikacyjnym*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego 2004.
E. V. Padučeva: *Presupozycje a inne typy informacji zdaniowej nie wyrażonej explicite*. „Przegląd Humanistyczny" 1987, nr 6.
J. Puzynina: *O dyskursie oceniającym i dyrektywnym w tekstach pracy codziennej*. „Poradnik Językowy" 1984, nr 2.

Адам Яскульски

ПРЕСУППОЗИЦИЯ КАК МЕХАНИЗМ РЕЧЕВОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ В РОССИЙСКОМ ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ В 1995-2009 ГГ.

Резюме

В настоящей статье рассматривается явление пресуппозиции и ставится вопрос ее манипулятивного потенциала в политическом дискурсе. Указываются признаки пресуппозиции, благодаря которым она является эффективным и удобным манипулятивным приёмом в массовой политической коммуникации. Приведённые примеры позволяют прийти к выводу, что в российском политическом дискурсе пресуппозиции часто используются с целью создать у адресата требуемое отправителем восприятие данного фрагмента действительности. Представляется типология лексических пресуппозиций, чаще всего выступавших в высказываниях российских политиков. Анализ учитывает специфику политического спектра в России.

Adam Jaskólski

PRESUPPOSITION AS A MEANS OF PERSUASION IN RUSSIAN POLITICAL DISCOURSE IN THE PERIOD 1995-2009

Summary

The paper is concerned with the persuasive power of presupposition in the language of politics. The author presents logical and linguistic (semantic and pragmatic) view on presupposition. He concludes that presupposition is an effective and convenient instrument of persuasion in mass communication. Examples discussed in the paper proved that politicians eagerly use presupposition in order to impose their visions of the world upon the addressee. The author presents typology of the lexical presuppositions, which Russian politicians use most frequently. The analisys includes the particularity of Russian political space.